

กระบวนการสร้างสันติภาพในอาเจะห์ (Making Peace: Ahtisaari and Aceh)
สันติภาพในอาเจะห์: คนกลางต้องเป็นผู้ที่มีบารมีเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้
บทความนี้ได้รับมาจากคุณ บุรฮานุดดิน อุซัยน
บทความนี้ได้มีการปรับปรุงบางประโยค และย่อหน้าเพื่อความสะดวกในการอ่าน
โดยกองบรรณาธิการมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน

บทความวิชาการชิ้นนี้ เผยแพร่ครั้งแรกบนเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ : Release date 28 August 2009 : Copyright MNU.

เมื่อตอนที่ได้รับหนังสือ(ทางออนไลน์)ชิ้นนี้ คุณบุรฮานุดดิน อุซัยน ได้เขียนข้อความส่งถึงมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน ความว่า ขออนุญาตส่ง "กระบวนการสร้างสันติภาพในอาเจะห์ เพื่อพิจารณาเห็นว่า น่าจะเป็นข้อพิจารณากับการแก้ไขความขัดแย้งที่ภาคใต้บ้านเรา ด้วยวิธีการสันติ"

เนื่องจากหนังสือนี้ ความยาวประมาณ 124 หน้ากระดาษ A4 กอง บก.ม.เที่ยงคืนจึงขอเสนอบทความนี้ครั้งละหนึ่งบท โดยในบทแรกและบทที่สองคือ "คลื่นยักษ์สึนามิ"และ"โหมโรง: การเจรจาสันติภาพ รอบแรก"พร้อมคำนำของหนังสือ เขียนโดยเจ้าของเรื่อง กาดริ เมอริกัลป์ลีโอ คอลัมนิสต์ชาวฟินแลนด์ หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมบทความที่สำคัญ ของผู้เขียนซึ่งเคยลงตีพิมพ์ในวารสารรายสัปดาห์ของฟินแลนด์ ชื่อ Saumen Kualehti ในระหว่างปี 2005 - 2006 (พ.ศ. 2548 - 2549)

แม้หนังสือเล่มนี้มิได้เป็นสูตรสำเร็จ หรือวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ หรือเป็นเพียงรายงานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาสันติภาพฉบับหนึ่ง แต่ก็เป็นบันทึกที่ได้มาซึ่งสันติภาพ เป็นงานที่รวบรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสันติภาพในอาเจะห์ ที่น่าสนใจศึกษา (บทความนี้จัดอยู่ในหมวด "การจัดการความขัดแย้ง")

บทความเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ข้อความที่ปรากฏบนเว็บเพจนี้ ได้รักษาเนื้อความตามต้นฉบับเดิมมากที่สุด เพื่อนำเสนอเนื้อหาตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อ กองบรรณาธิการเพียงตรวจสอบตัวสะกด และปรับปรุงบางส่วนเพื่อความเหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ รวมทั้งได้เว้นวรรคย่อหน้าใหม่ และจัดทำหัวข้อเพิ่มเติมสำหรับการค้นคว้าทางวิชาการ บทความทุกชิ้นที่เผยแพร่บนเว็บไซต์แห่งนี้ ยินดีสละลิขสิทธิ์เพื่อมอบเป็นสมบัติทางวิชาการแก่สังคมไทยและผู้ใช้ภาษาไทยทั่วโลก ภายใต้เงื่อนไขลิขสิทธิ์ (copyright) บทความมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน ลำดับที่ ๑๗๕๙ เผยแพร่บนเว็บไซต์นี้ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

(บทความทั้งหมดยาวประมาณ ๑๙ หน้ากระดาษ A4 โดยไม่มีภาพประกอบ)

ภาพการเจรจาของ อภิชนแห่งภาค 4 ของไทยที่อัมโคตจีซ ซึ่งยังเป็นปรักษาการเจรจาของ อภิชนแห่งภาค 4 ของไทยที่อัมโคตจีซ ซึ่งยังเป็นปรักษา

กระบวนการสร้างสันติภาพในอาเจห์ (Making Peace: Ahtisaari and Aceh)
สันติภาพในอาเจห์: คนกลางต้องเป็นผู้ที่มีบารมีเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้
บทความนี้ได้รับมาจากคุณ บุรฮานุดดิน อุซซิง
บทความนี้ได้มีการปรับปรุงบางประโยค และย่อหน้าเพื่อความสะดวกในการอ่าน
โดยกองบรรณาธิการมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน

4. วิกฤต: การเจรจาสันติภาพ รอบที่สอง

วันจันทร์ที่ 21 - วันพุธที่ 23 กุมภาพันธ์ 2005 (พ.ศ.2548)

สามสัปดาห์ต่อมา การเจรจารอบที่สองเริ่มต้นอีกครั้ง ณ กรุงเฮลซิงกิ ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ เป็นต้นมา ชาวสื่อต่างๆ นานา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขององค์กรช่วยเหลือพื้นฟู นานาชาติได้ถอนตัวออกจากจังหวัดอาเจห์ องค์กรเอกชน (NGO) ยกเลิกการให้ความช่วยเหลือ พื้นฟูผู้ประสบภัยสึนามิ

คณะผู้แทนเจรจาฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี(*) กล่าวหาว่า กองทัพได้ทำการเสริมกำลัง ทหารเข้าปฏิบัติการกวาดล้าง ปิดล้อมหมู่บ้านเพื่อตรวจค้นหานักบวชญูท และมีการเสริมกำลัง ทหารมากขึ้น แทนที่การให้ความสนใจในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ

ก่อนจะมีการประชุมเจรจาหนึ่งวัน ในพื้นที่ที่มีการปะทะเกิดขึ้น ฝ่ายรัฐบาลกล่าวหาว่า นักบวชญูทขบวนการอาเจห์เสรี เป็นฝ่ายเปิดการปฏิบัติการโจมตีกำลังทหารที่กำลังซ่อมแซม ถนนที่ได้รับความเสียหายจากสึนามิ ผู้แทนเจรจาฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีกล่าวว่า เป็นการ บิดเบือนข้อเท็จจริง เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ไม่มีนักบวชญูท และการประกาศการหยุดยิง ฝ่ายเดียวของขบวนการอาเจห์เสรียังคงมีผลบังคับใช้อยู่ อย่างไรก็ตาม คณะผู้แทนเจรจาทั้งสอง ฝ่ายได้เดินทางมายังกรุงเฮลซิงกิ เรียบร้อยแล้วและพร้อมที่จะเปิดการเจรจาแล้ว แต่ยังคงสงวน ทาทิ้งกันอยู่

ในการประชุมอย่างไม่เป็นทางการกับ มาร์ตตี อห่ติซารี ผู้แทนเจรจาฝ่ายรัฐบาลกล่าว ว่า การเจรจาเพื่อแสวงหาสันติภาพมีที่ท่าหรือส่อว่าจะดำเนินการต่อไป ได้หรือไม่? ในทัศนะ ของฝ่ายตนแล้ว กรณีเกิดการปะทะกันขึ้น ส่อให้เห็นว่า ขบวนการอาเจห์เสรีไม่มีความจริงใจใน การเจรจาเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง. แม้ว่าผู้แทนเจรจาฝ่ายรัฐบาลจะมีทัศนะดังกล่าว แต่ ผู้แทนเจรจาฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีแย้งว่า ได้นำที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ ชื่อ เดเมียน คิงส์ เบอริ (Damien Kingsbury) เข้าร่วมเจรจา และการนำชาวต่างประเทศเข้ามาร่วมเจรจาย่อมถือว่าเป็น เรื่องที่ดีต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ เพราะเป็นผู้ที่มีได้มีส่วนได้ส่วนเสียตก อยู่ภายใต้แรงกดดัน และนักวิชาการชาวออสเตรเลียคิงส์เบอริ ก็เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางใน ประเทศอินโดนีเซีย

(*) คณะผู้แทนเจรจาฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีประกอบด้วย

1. นายมาลิก มะห์มุด (Malik Mahmoud) เกิดปี 1939 (พ.ศ.2482) อายุ 70 ปี ในฐานะ "นายกรัฎมนตรี" อาชีพนัก ธุรกิจ เกิดและอาศัยอยู่ในสิงคโปร์เป็นส่วนใหญ่ เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวน 4 คน พื้นเพเดิมของครอบครัวอยู่ที่บันดาร์ อาเจห์ มาลิกทำงานด้านธุรกิจของครอบครัวหลายกิจการ จนกระทั่งปี 1982 (พ.ศ. 2525) หลังจากเข้าร่วมขบวนการอา เจห์เสรี ในปี 2000 (พ.ศ.2543) มาลิก ได้ลี้ภัยไปอาศัยในประเทศสวีเดน

2. นายไชนี่ अबดุลลอฮ์ (Zaini Abdullah) เกิดปี 1940 (พ.ศ.2483) อายุ 69 ปี ในฐานะ "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ" เกิดในอาเจะห์ สำเร็จการศึกษาด้านแพทยศาสตร์ที่เมืองเมดาน และลี้ภัยอยู่ในประเทศสวีเดน ตั้งแต่ปี 1981 (พ.ศ.2524) แปลงสัญชาติเป็นสวีดิช ประกอบอาชีพนายแพทย์ประจำศูนย์สาธารณสุข ในกรุงสต็อกโฮล์ม

3. นายบัคเดียร์ अबดุลลอฮ์ (Bakhiar Abdullah) เกิดปี 1959 (พ.ศ.2502) อายุ 50 ปี ในฐานะ "โฆษกขบวนการอาเจะห์เสรี เกิดในอาเจะห์ เข้าร่วมต่อสู้ในพื้นที่ และลี้ภัยอยู่ในสวีเดนตั้งแต่ปี 1982 (พ.ศ.2525) ทำงานเป็นนุรฆาไปรษณีย์ ผ่านการฝึกอบรมทางทหารที่ประเทศลิเบียในปี1980 (พ.ศ.2523)

4. นายนุร ดจลิ (Nur Djuli) เกิดปี1940 (พ.ศ.2483) อายุ 69 ปี เกิดที่อาเจะห์ สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศส อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ปี1960 (พ.ศ.2503) เป็นมันสมองคณะผู้แทนเจรจาด้านขบวนการอาเจะห์เสรี

5. นายนอร์ดิน अबดุลเราะมาน (Nurdin Abdulrahman) เกิดปี1949 (พ.ศ.2492) อายุ 60 ปี เคยถูกจับกุม 2 ครั้งในรอบ 12 ปี ในการรณรงค์เพื่อสิทธิของประชาชนชาวอาเจะห์ ลี้ภัยไปอาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลียตั้งแต่ ปี 2003 (พ.ศ. 2546)

6. นายดาเมียน คิงส์เบอร์รี่ (Damien kingsbury) ชาวออสเตรเลีย เกิดปี1955 (พ.ศ.2498) อายุ 54 ปี ทำงานในขบวนการอาเจะห์เสรีในฐานะที่ปรึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการพัฒนาระหว่างประเทศและชุมชน จากมหาวิทยาลัยเดกิน ประเทศออสเตรเลีย

มาร์ตติ อห์ดิซารี ยังคงมีท่าทีที่มั่นคงและหนักแน่น "ผมบอกแก่เขาว่าเราไม่อาจไปตำหนิฝ่ายขบวนการอาเจะห์เสรี ในเรื่องที่เราเขาได้นำบุคคลภายนอกมาเป็นที่ปรึกษา เมื่อผู้แทนเจรจของพวกเขาถูกทางการอินโดนีเซีย (*)จับขังในเรือนจำอินโดนีเซีย และเป็นเหตุร้ายที่นำมาซึ่งความเสียหายจากการกระทำของฝ่ายรัฐบาล ที่เล็ดลอดมาเป็นข่าวจากอาเจะห์ผ่านสื่อต่างๆ และเหตุร้ายจะคงเกิดอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีคณะผู้สังเกตการณ์อยู่ในพื้นที่ ซึ่งก่อนหน้าความเป็นไปได้ที่จะรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นจริงในพื้นที่

อินโดนีเซีย : มีประชากรประมาณ 238 ล้านคน นับถือศาสนาอิสลาม 83 % คริสเตียน 8 %
อาเจะห์ : มีประชากรประมาณ 4 ล้านคน นับถือศาสนาอิสลาม 98%

อินโดนีเซียโดยสรุป ต้นศตวรรษที่ 17 ฮอลแลนด์เข้าครอบงำอาณาจักรชวา, สุมาตรา, และบาหลี ต่อมาโปรตุเกส นักล่าอาณานิคมที่มีพื้นที่ครอบครองมากที่สุดในโลกเข้ามาควบคุมในพื้นที่ปัจจุบัน คือประเทศอินโดนีเซียกว่า 300 ปี เหลือเพียงติมอร์ตะวันออก ยังคงเป็นอาณานิคมของโปรตุเกส จนถึงปี 1975 (พ.ศ.2518)

ต้นศตวรรษที่ 20 ขบวนการเรียกร้องเอกราชของอินโดนีเซียเริ่มมีการเคลื่อนไหว ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองญี่ปุ่นเข้ายึดครองอินโดนีเซีย 3 ปี และหลังสงครามฯ ได้สิ้นสุดการครอบงำอินโดนีเซีย. ซูการ์โน (Sukarno) ผู้นำขบวนการเรียกร้องเอกราช ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของอินโดนีเซียระหว่างปี 1945 -1967 (พ.ศ. 2488 - 2510) ซูการ์โน ผลักดันให้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา ในขณะที่กลุ่มพลังมุสลิม เรียกร้องให้มีการนำกฎหมายอิสลามมาใช้. ปี 1960 (พ.ศ.2503) เกิดกบฏหลายกลุ่มขึ้น แต่ซูการ์โนยังคงอยู่ในอำนาจ

ต่อมาในปี 1966 (พ.ศ.2509) นายพลซูฮาร์โต (Suharto) ยึดอำนาจ กลุ่มทหารฝ่ายขวาได้ทำการกวาดล้างชาผู้ต้องสงสัยเป็นคอมมิวนิสต์นับหมื่นคน, 30 ปีที่ซูฮาร์โตเป็นผู้นำเผด็จการ ด้วยการสนับสนุนของกองทัพและครอบครัว

ในปี 1998 (พ.ศ.2541)เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจทั่วเอเชียเป็นผลทำให้เศรษฐกิจอินโดนีเซียล่มสลาย ประธานาธิบดีถูกกดดันให้ลงจากอำนาจ รองประธานาธิบดี บีเจ ฮาบิบี (B.J. Habibie) ขึ้นดำรงตำแหน่งแทน ได้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมือง ของประเทศ และขณะเดียวกันได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาสันติภาพในอาเจะห์

ต่อมาประธานาธิบดี अबดุลเราะมาน วาฮิด (Abdulrahman Wahid) ขึ้นดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาสั้นๆ ได้สร้างความตกตะลึงแก่ชนชาติอินโดนีเซียมาก เมื่อเสนอแนวทางให้มีการลงประชามติในเรื่องสถานะภาพของจังหวัดอาเจะห์ ส่วนหนึ่งจากนโยบายเกี่ยวกับสันติภาพอย่างสุดโต่ง ทำให้เขาต้องออกจากตำแหน่ง และนางเมกาวาตี ซูการ์โนปุตรี (Megawati Sukarno Putri) ได้รับเลือกตั้งขึ้นเป็นประธานาธิบดีระหว่างปี 2001 - 2005. (พ.ศ.2544 - 2548) หลังนางเมกาวาตี สาบานตนเข้ารับตำแหน่งไม่นาน เกิดการนองเลือดขึ้นในอาเจะห์ นางเมกาวาตี เปิดโอกาสให้กองทัพสามารถปฏิบัติการในอาเจะห์อย่างอิสระ

ไม่มีเวลาจะให้สัญญาเปล่าอีก

ทั้งมาร์ตติ อห่ดีซารี และรัฐบาลอินโดนีเซียวางแผนการจัดการประชุมที่จะมีขึ้น โดยกำหนดแผนการประชุมเพียง 2 วันครึ่ง จะมีการพิจารณาเรื่อง "กฎหมายพิเศษว่าด้วยเขตปกครองตนเอง(Special autonomy law)" ซึ่งได้มีการประกาศใช้แล้ว และเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 2001 (พ.ศ. 2544) และโดยให้มีการพิจารณาในรายละเอียด หรือต้องการการแก้ไขเพิ่มเติมในบางประเด็นเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

มาร์ตติ อห่ดีซารี กล่าวถึงการประชุมเจรจาจะสิ้นสุดในฤดูใบไม้ร่วง 2005 (พ.ศ. 2548) ซึ่งยังมีเวลาอีก 6 เดือน "ผมแก่เกินไปที่จะเสียเวลากับมัน แต่ผมได้เตรียมการการเจรจามา นาน เพื่อได้มาพิจารณาเบื้องต้นบนโต๊ะเรียบร้อยแล้ว" มาร์ตติ อห่ดีซารี กล่าว

เพื่อเร่งในความพยายามที่จะสู่เป้าหมายของ"ความปรองดองและสมานฉันท์" อย่างเป็นทางการ ผู้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ย ได้กำหนดให้มีการการเจรจา ณ ห้องสมุดใน คฤหาสน์ โคนิกสเท็ดท์ ด้วยการให้ทั้งสองฝ่ายประจันหน้ากันอย่างใกล้ชิดกันบนโต๊ะซึ่งห่างกัน เพียงไม่กี่เมตร. เป็นครั้งแรกที่การเปิดการเจรจา เน้นการพูดคุยกันระหว่างรัฐมนตรีว่าการสื่อสาร ซอฟยาน ดจาลิล และมาร์ตติ อห่ดีซารี ซึ่งซอฟยานได้แถลงในมุมมองของกฎหมายปัจจุบัน และกฎหมายพิเศษว่าด้วยเขตปกครองตนเองและกรอบกฎหมายการเลือกตั้ง (*)

ส่วนมาร์ตติ อห่ดีซารี ได้ยกปัญหาเกี่ยวกับการเงินขึ้นมา เขาต้องการทราบถึงรายได้ที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน แก๊ส ในจังหวัดอาเจห์ จะมีแนวทางการตกลงจัดสรรแบ่งส่วนกันอย่างไร? ในทางปฏิบัติแล้วจะแบ่งให้รัฐบาลกลางเท่าไร? และส่งให้จังหวัดอาเจห์เท่าไร? และผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบสังเกตการณ์ในเรื่องดังกล่าว ?

(*) กฎหมายเลือกตั้งอินโดนีเซีย ปัจจุบันใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง ฉบับปี 2002 กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องมีสมาชิกพรรคอย่างน้อยต้องครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดจำนวน 2 ใน 3 จำนวนจังหวัด ซึ่งประเทศอินโดนีเซียมีจังหวัดทั้งหมด 32 จังหวัด นั้นหมายถึงต้องมีสมาชิกครอบคลุมอย่างน้อยใน 22 จังหวัด และในแต่ละจังหวัดต้องมีสมาชิกอย่างน้อยจังหวัดละ 1,000 คน จดทะเบียนกับกระทรวงยุติธรรม

พรรคการเมืองจะต้องส่งสมาชิกพรรคลงเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้กฎหมายอินโดนีเซียมีเจตนารมณ์ เพื่อเป็นการควบคุมมิให้มีพรรคการเมืองท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว และอ้างว่าเพื่อเป็นการป้องกันความแตกแยกเพราะ ประเทศอินโดนีเซียประกอบด้วยเกาะแก่งต่างๆกว่า 17,000 เกาะ

กฎหมายของประเศอินโดนีเซีย มีบทบัญญัติที่เข้มงวดเกี่ยวกับการมีอาวุธในครอบครองอย่างเคร่งครัดมาก กฎหมาย อนุญาตเพียงแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจ-ทหารเท่านั้น เป็นผู้ที่มิสิทธิจะเป็นผู้ครอบครองอาวุธ ดังนั้น อาวุธซึ่งนี้กรบจรยุทธ์ ขบวนการอาละห์เสรีครอบครองอยู่ จึงไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้น ฝ่ายรัฐบาลควรหาวิธีการดำเนินการอย่างไรต่ออาวุธ ที่ผิดกฎหมายเหล่านั้น" ฟาริด สุเซ็น อธิบาย

นับเป็นครั้งแรกที่มีการพูดถึงการถอนทหารกองทัพอินโดนีเซียออกจากพื้นที่ และ ตัวเลขของทหารที่อยู่ในพื้นที่มีจำนวนเท่าใด? ขอพยาน ดจาลิล กล่าวว่ หากการตกลงมีผลบังคับ ใช้ รัฐบาลพร้อมที่จะถอนทหารซึ่งเป็นกองกำลังแห่งชาติ Tentara Nasional Indonesia : TNI จำนวน 30 กองพัน (ประมาณ 24,000 คน) ออกจากพื้นที่ในจังหวัดอาละห์ทันที่ ยังคงทหารหลัก ประจำพื้นที่อยู่ แต่ไม่ได้บอกตัวเลขที่แน่นอน และเช่นเดียวกันได้มีสัญญาว่ากองกำลังพลเรือนกึ่ง ทหาร อาสาสมัครที่ฉาวโฉ่, ตำรวจปราบจลาจล, หน่วยบริม็อบ (Brimob : Mobile Birgade (Pasukan Polisi Istimewa (*) Mobil Special Operations Force กองพันตำรวจปฏิบัติการพิเศษเคลื่อนที่เร็ว อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นกองกำลังที่เข้าสนับสนุนภารกิจของหน่วยตำรวจท้องถิ่นในการปฏิบัติการตาม ลาน์กรบจรยุทธ์ขบวนการอาละห์เสรี ขอพยานแจ้งว่า จะดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้ สิ้นสุดภายในเดือนสิงหาคมนี้ รัฐบาลอินโดนีเซียจะได้รับของขวัญอันเป็นความสำเร็จที่น่าภูมิใจอีก ประการหนึ่ง คือการได้รับสันติภาพในจังหวัดอาละห์ก่อนถึงวันฉลองดังกล่าว

ผู้นำขบวนการอาละห์เสรีนั่งฟังอย่างสงบตลอดภาคเช้า เพียงรับฟังแต่ฝ่ายเดียว ทันที หลังจากเสร็จจากการพักรับประทานอาหารว่าง (Cofee Break) มาร์ตติ อะห์ดีซารี เริ่มให้แต่ละฝ่าย พิจารณาในรายละเอียดของเนื้อหา

(*) BRIMOB : Brigade Mobil Special Operations Force, (Pasukan Polisi Istimewa) กองพันตำรวจปฏิบัติการ พิเศษเคลื่อนที่เร็วอินโดนีเซีย เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติอินโดนีเซีย [Indonesian Republic National Police] (POLRI) เป็นกองกำลังหนึ่งที่มีบทบาทในการปราบปรามกบฏ ที่ถูกกล่าวหาว่า เป็นหน่วยงานรัฐที่มี การละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด รวมทั้งหน่วย KOPASSUS (The Komando Pasukan Khusus) กองพันทหารหน่วย รบพิเศษคอมมานโด (หน่วยหมวกเบเรต์แดง) สังกัดกองบัญชาการยุทธศาสตร์กองทัพบก Komando Strategi Angkatan Darat :KOSTRAD กองกองทัพแห่งชาติอินโดนีเซีย Tentara Nasional Indonesia TNI มีพันเอก ปราโบโว ซู บิอันโต เป็นผู้บัญชาการ (ยศขณะนั้น) เป็นหน่วยงานของรัฐที่องค์การที่จัดตั้งขึ้นมาในการปราบกบฏในปี 1989

ปราโบโว ซูบิอันโต คุมกำลังกองพลน้อยอากาศโยธินที่ 17 (Airborne Infantry Brigade) ใช้วิธีโหดรมลงที่อาละห์ เหนือ วิธีการปฏิบัติคือ การจู่โจมทำลายในเวลากลางคืน สนธิกำลังปิดล้อมหมู่บ้านและทำการค้นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย จับกุมโดยไม่มีหมายจับ กระทำโดยพลการ มีการทรมานผู้ต้องสงสัยที่ถูกจับกุมคุมขัง กระทำซ้ำเรา ชมชื่นสตรีที่ถูก สงสัยว่าเกี่ยวข้องกับขบวนการอาละห์เสรี การยิงทิ้งแล้วนำมาโยนไว้ในที่สาธารณะ มีการเลือกสังหารผู้ต้องสงสัยซึ่ง มักเป็นคนหนุ่มๆ แล้วทิ้งศพไว้ริมถนน ทางหลวง ย่านตลาด ตามท้องไร่ท้องนา ใกล้สาธารที่ผู้คนใช้สอย ซึ่งเป็นวิธี

เดียวกันที่เคยใช้ในชวาในปี 1980 ภายใต้รหัสปฏิบัติชื่อว่า Tetras การปฏิบัติการใช้วิธีการสร้างความอกสั่นแขนง: Shock Therapy ผู้ถูกสังหารถูกนำไปฝังรวมกันเป็นหลุมใหญ่ บางหลุมมีจำนวนถึง 200 ศพ

นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีใช้พลเรือนเป็นเครื่องมือ เรียกว่า หน่วยป้องกันชาติ (Bela Nagara) คนหนุ่มเพื่อป้องกันความมั่นคงของชนบท (Pemuda Keamannan Desa) กองกำลังประชาชน (Laskar Rakyat) วิธีการที่รู้จักกันดีคือ ริงชา คือใช้พลเรือนเป็นกองหน้ากวาด Sweep (ตัดหญ้า) เคยใช้มาก่อน) หมายถึงการใช้กำลังทหาร ตำรวจตรวจค้น จับกุมประชาชนผู้ต้องสงสัย(ฝ่ายตรงกันข้ามรัฐ) เพื่อให้กองกำลังทหารที่ตามมา ทำให้ฝ่ายตรงกันข้ามต้องถอยร่นและไม่กล้ายิง โดยมากใช้เด็กหนุ่ม เป็นการใช้พลเรือนโดยอาศัยหลักการจิตวิทยา

BRIMOB และ KOPASSUS เป็นหน่วยงานของรัฐที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด นับตั้งแต่การปฏิบัติการการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ติมอร์ตะวันออก ปาปัวตะวันตก, เกาะชวา, เกาะสุมาตรา, สุลาเวสี, มาลุกะและอาแจห์ หลายแห่งหลายครั้งทำให้องค์กรนานาชาติเคยคัดค้านและประณามสหรัฐอเมริกาที่ให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรมสมาชิก BRIMOB และ KOPASSUS (ข้อมูล ; East Timor and Indonesia Action Network :www.etan.org)

มาลิก มะห์มุด ยืนยันนำเสนอ ด้วยการร่ายยาวอย่างเป็นทางการ โดยการนำคำกล่าวแสดงความยินดีในการประชุมเจรจาจากผู้นำแห่งรัฐ เต็งกู ฮาซัน ดิ ตีโร (*) และ มาลิก มะห์มุด ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของชาวอาแจห์ ประวัติศาสตร์การต่อสู้ต่อต้านลัทธิการล่าอาณานิคมของจักรวรรดินิยมล่าเมืองขึ้น มาจนกระทั่งถึงยุคที่อินโดนีเซียได้ทำการเหยียบย่ำศักดิ์ศรีสิทธิมนุษยชนของประชาชนชาวอาแจห์. ความขัดแย้งในอาแจห์จึงมิใช่แค่เป็นเรื่องของภายในประเทศ แต่เป็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างประเทศ ที่นานาชาติควรให้ความสำคัญ. มาลิก มะห์มุด เรียกร้องให้รัฐบาลอินโดนีเซียปล่อยตัวผู้แทนเจรจาของขบวนการอาแจห์เสรี ที่ถูกคุมขังในเรือนจำโดยทันที และกล่าวย้ำในประเด็นเกี่ยวกับเขตปกครองตนเองพิเศษ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความยุ่งยากในการเจรจา

และได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ขบวนการอาแจห์เสรีขอเรียกร้องให้กองกำลังทั้งหมดในอาแจห์ ไม่ว่าทหารกองทัพอินโดนีเซีย ตำรวจ และตำรวจปราบกบฏ รวมถึงกองกำลังพลเรือนกึ่งทหาร อาสาสมัคร ต้องถอนออกอย่างสมบูรณ์และมอบอำนาจความรับผิดชอบดูแลด้านกฎหมายและการสั่งการแก่กองกำลังตำรวจสากล และประกาศให้อาแจห์เป็นเขตปลอดทางทหาร

หลังจากคำกล่าวสิ้นสุด ความเงิบเกิดขึ้นในห้องประชุมทันที ทั้งผู้แทนเจรจาฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายผู้ไกลเกลี่ยต่างตกอยู่ในสภาพประหลาดใจและงุนงงจนพูดไม่ออก ทุกคนต่างมีความคาดหวังว่าจะได้รับฟังเกี่ยวกับประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติม หรือทัศนคติเกี่ยวกับกฎหมายเขตปกครองตนเองพิเศษ แต่กลับมาฟังเรื่องเดิมๆ วาทะเก่าๆ และเป็นไปในลักษณะการปลุกระดมทางการเมือง ในขณะที่บรรยากาศที่ มาร์ตติ อะห์ดีซารี ต้องการให้มีการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าเกิดขึ้น เพราะการใช้ทัศนคติที่รุนแรงกล่าวหาทั้งนี้และไม่อาจฟันการเสียหาย หลังจากนี้ฝ่ายรัฐบาลชี้แจงสั้นๆ มาร์ตติ อะห์ดีซารี จึงรีบสรุป

(*) **เต็งกู ฮาซัน ดิ ตีโร** มีชื่อเดิมว่า ดร.เต็งกู ฮาซัน มุฮัมมัด ดิ ตีโร (Dr.Teungku Muhammad di Tiro) ตีโร เป็นชื่อท้องถิ่น คือกิ่งอำเภอ ตีโร เกิดปี 1924 (พ.ศ. 2467) ที่ตำบลตันหยง บุงอง (Tanjung Bungong) ปัจจุบันคือกิ่งอำเภอซัดติ อำเภอ ปัตตานี พ่อชื่อ เลอเบ มุฮัมมัด (Leubeหรือ Teungku Muhammad) มารดาชื่อ ฟาติมะฮ์ (Fatimah) มีต้นตระกูลเป็นคนชวา มาจากบันเตน (Banten) ได้แต่งงานกับวีระบุรุษของชนอาแจห์ คือ เต็งกู จิค ดิ ตีโร (Teungku Chik di Tiro) ผู้ที่สาบครมกับตัดหญ้า มารดาของฮาซันจึงมีทวดที่สืบเชื้อสายมาจากวีระบุรุษ มีพี่ชายชื่อเต็งกูไซนาล อับดีน ดิ ตีโร

เมื่อบิดาเสียชีวิต ญาติฝ่ายมารดาคือ เด็งกู อุมาร์ ตีโลละฮู รับอุปการะ ส่งเรียนหนังสือชั้นต้นที่โรงเรียน Madrasah Sa'adah Al -Abadiyah ที่ซิงกิล ต่อมาเรียนต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครู Perguruan Normal Islam ที่บีเริน (Bereuen) ช่วงสงครามญี่ปุ่นยึดครอง พี่ชายได้ขอให้ท่านดาอุด เบอเรอเอะห์ ส่งเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในคณะนิติศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยอิสลามอินโดนีเซีย (University Islam Indonesia) ที่เมืองย็อก กรุงจาการ์ตา และในปี 1950 (พ.ศ. 2493) ศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา จนสำเร็จปริญญาเอก เข้าทำงานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของคณะผู้แทนถาวรสาธารณรัฐอินโดนีเซียประจำองค์การสหประชาชาติ มีภรรยาสัญชาติอเมริกา ชื่อสายสวีเดน มีกิจการของตนเองที่เมืองบอสตัน มีบุตรชายหนึ่งคนชื่อการิม

เด็งกู ฮาซัน ตี ตีโร เป็นผู้ประกาศแยกตัวเป็นเอกราชของอาเจะห์ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 1976 (พ.ศ.2519) กระทำกันที่ภูเขา โจกัน (Cokan) กังอำเภอ ตีโร (Tiro) อำเภอ ปีดี (Pidie) ด้วยภาษาอาเจะห์และอังกฤษว่า "ชาวใต้เข้ามาครอบครองอาเจะห์ต่อจากเนเธอร์แลนด์ เกิดอาณานิคมชาวขึ้นในอาเจะห์และสุมาตรา การเกิดสิ่งที่เรียกว่า "รัฐอินโดนีเซีย" นั้นเป็นเรื่องหลอกลวง เพราะจริงๆ แล้วไม่มี "อินโดนีเซีย" ไม่มีอะไรที่เรียกว่า "อินโดนีเซีย" ไม่ว่าจะเป็นชื่อเกาะ ชื่อชาติ ภาษา วัฒนธรรม สังคม "อินโดนีเซีย"จึงไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับอาเจะห์ สุมาตรา, ยิ่งกว่านั้นชาวและผู้นำชาวใต้กอบโกยผลประโยชน์จากอาเจะห์ สุมาตรา มาตลอดเวลา 30 ปีที่ผ่านมาคือตั้งแต่ปี 1946 (พ.ศ.2489) การประกาศเอกราชครั้งนี้เป็นการประกาศเอกราชครั้งที่ 2 ซึ่งครั้งที่ 1 ประกาศเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 1960 (พ.ศ. 2503) เป็นวันประกาศจัดตั้งสาธารณรัฐอิสลามอาเจะห์ Republic Islam Aceh -RIA) หลังจากมีการประกาศตั้งสาธารณรัฐเอกภาพอินโดนีเซีย (Republic Persatuan Indonesia -RPI)

เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 1977(พ.ศ.2510) เด็งกู ฮาซัน ตี ตีโรประกาศตั้ง คณะรัฐมนตรีของรัฐอิสลามอาเจะห์ ที่ภูเขาฮาสิมอน (Halimon) อำเภอปีดี รวม 15 ตำแหน่ง. เด็งกู ฮาซัน ตี ตีโร เองดำรงตำแหน่งประมุข ในจำนวน 15 ตำแหน่ง มีผู้รับตำแหน่งเพียง 11 ตำแหน่ง นอกจากนี้มีการแต่งตั้งตำแหน่งข้าราชการระดับสูงอีก 4 ตำแหน่ง ผู้บัญชาการทหารอีก 6 ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการอีก 6 ตำแหน่งด้วย

ก่อนที่จะมีการถกเถียงขึ้นเสียงอย่างรุนแรงขึ้น ได้มีการพักการประชุม ไม่มีประโยชน์อันใดที่จะให้มีการเจรจาต่อไปหากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ยอมรับ เพียงแค่การใช้คำว่า "เขตปกครองตนเองพิเศษ" เท่านั้นเอง "การประชุมเจรจาจะไม่มีการเสนอสิ่งใดอีกต่อไป เราคงเสียเวลาและไม่มีประโยชน์อันใดเลย ดังนั้นเราควรยุติการเจรจาเสียดีกว่า". เช่นเดียวกัน มาร์ตติ อะห์ดีซารี ไม่อาจที่จะได้เห็นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งของนานาชาติเป็นทางออกหนึ่งได้

"ไม่มีที่ไหนในโลกนี้ ที่นักแสวงหาสันติภาพ จะสร้างสันติภาพในอาเจะห์ได้ ไม่มีเหตุผลใดที่จะดำเนินการเจรจาอีกต่อไป ผมหวังว่าเราจะประชุมใหม่อีก 2 ชั่วโมง และนี่ไม่ใช่การประชุมทั่วไป"

เพียงแค่อ้อยคำ

ต่างฝ่ายต่างเดินออกจากโต๊ะประชุม ผู้แทนฝ่ายรัฐบาลแยกย้ายไปรวมกันบริเวณห้องกาแฟสีเขียวชั้นล่าง ส่วนผู้แทนฝ่ายขบวนการอาเจะห์เสรีขึ้นไปห้องสุทชั้นบน ทุกคนตกอยู่ในสภาพหัวเสียตามกัน ยูฮาร์ คริสเตนเซน เดินตามผู้แทนฝ่ายขบวนการอาเจะห์เสรีไปชั้นบน ความตึงเครียดในเวลานั้นทำให้การถกเถียงต้องชะงัก

ผู้นำฝ่ายขบวนการอาเจะห์เสรีย้าให้ ยูฮาร์ คริสเตนเซน ว่า มันเป็นเรื่องยากที่จะพูดคุยกันเกี่ยวกับทุกสิ่งที่เป็นชนิดของ "เขตปกครองตนเองพิเศษ" นั้นหมายถึงเรื่องเดิมๆ เช่นเดียวกันกับการปราบปรามการกดขี่ข่มเหงที่ดำเนินอยู่กว่าทศวรรษ การนำเสนอ "เขตปกครองตนเองพิเศษ" แก่ขบวนการอาเจะห์เสรี คือการเสนอสิ่งเลวร้ายพอๆ กัน มีความแตกต่างในคำที่เรียกว่า "เขตปกครองตนเองพิเศษ" นับตั้งแต่ปี 1960 (พ.ศ.2503) เป็นต้นมา และมีความจำเป็นอะไร เมื่อไม่มีความพยายามที่ให้มันเป็นจริงในทางปฏิบัติให้เกิดขึ้น" มาลิก มะห์มุด ถาม "และมันไม่ใช่"เขตปกครองตนเองพิเศษ" เมื่อการวินิจฉัยสั่งการทุกอย่างมาจากกรุงจาการ์ตาโดยตรง"

อย่างเช่นข้อเสนอตามกฎหมาย ที่ว่า 70% ของรายได้มาจากน้ำมันและแก๊ส ให้คงอยู่เป็นของอาเจะห์ "แต่ อะไรคือ 70%" นูร์ ดจาลิ ถามขึ้นและตอบเองว่า "มันไม่มีอะไรเหลือเลย" เขาอ้างถึง "การคอร์รัปชั่น" (*) ในประเทศอินโดนีเซีย ฝ่ายขบวนการอาเจะห์เสรีจะดอกย้ำความจริงถึงการที่อาเจะห์ถูกผนวกโดยอินโดนีเซีย เป็นเรื่องของการละเมิดกฎหมาย และความขัดแย้งจะไม่ได้รับการแก้ไขจนกว่าปัญหานี้จะถูกจัดการแก้ไขก่อน

(*) ตัวเลขการคอร์รัปชัน บริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงด้านการเมืองและเศรษฐกิจ หรือ เฟอร์ค เผยผลการสำรวจปัญหาการคอร์รัปชันในภูมิภาคเอเชีย รวมประเทศออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา ประจำปี 2009 พบว่า อินโดนีเซียและไทยติดอันดับสองประเทศที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุด ขณะที่ฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นแชมป์คอร์รัปชันมากที่สุดเมื่อปีที่แล้วกลับมีการปรับปรุงที่ดีขึ้น จากผลการสำรวจประจำปีที่ผ่านมาของผู้บริหารต่างชาติเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในแต่ละประเทศ เผยแพร่เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2552 ระบุว่า สิงคโปร์ยังคงเป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุดในจำนวนทั้งหมด 16 ประเทศที่ทำการสำรวจ โดยจาก 0 คะแนนที่หมายถึงไม่มีการคอร์รัปชันเลย ไปจนถึง 10 คะแนนที่หมายถึงมีปัญหาการคอร์รัปชันมากที่สุด ซึ่งผลการสำรวจพบว่า

1. สิงคโปร์ได้ 1.07 คะแนน
2. ฮองกง 1.89 คะแนน
3. ออสเตรเลีย 2.40 คะแนน
4. สหรัฐอเมริกา 2.89 คะแนน
5. ญี่ปุ่น 3.99 คะแนน
6. เกาหลีใต้ 4.64 คะแนน
7. มาเก๊า 5.84 คะแนน
8. จีน 6.16 คะแนน
9. ไต้หวัน 6.47 คะแนน
10. มาเลเซีย 6.70 คะแนน
11. ฟิลิปปินส์ 7.00 คะแนน
12. เวียดนาม 7.11 คะแนน
13. อินเดีย 7.21 คะแนน
14. กัมพูชา 7.25 คะแนน
15. ไทย 7.63 คะแนน และ
16. อินโดนีเซีย 8.32 คะแนน

โดยเฟอร์คระบุว่า ประเทศที่มีคะแนนสูงกว่า 7.0 แปลว่าปัญหาการคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับประเทศนั้นๆ แม้ว่าอินโดนีเซียจะติดอันดับประเทศที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุดในการสำรวจครั้งนี้

แต่เฟอร์คระบุว่า มีสัญญาณที่ดีที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลภายใต้การนำของนายพล สุซีโล บัมบัง ยุทโธโยโน ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย มีความพยายามที่จะต่อสู้ปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันมากกว่าอีกหลายประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันสูงเช่นกัน

"คุณพูดถึง "โอแลนด์โมเดล" (Aland Model)(*) แต่มันไม่มี โอแลนด์โมเดลในอาเจห์ ที่นี้ประชาชนยังคงถูกเข่นฆ่าและกดขี่" บัคเดียร์ กล่าวขึ้น. ครู่หนึ่ง มาร์ตติ อะห์ดีซารี ก็เดินมาร่วมวงกับฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี "ผมขอพูดว่าอย่าได้กังวลกับถ้อยคำ ทรายใดที่เราพูดในเรื่องเดียวกัน" มาร์ตติ อะห์ดีซารี บอกกล่าวแก่ฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี ถึงความในใจที่ มาร์ตติ อะห์ดีซารี เกี่ยวกับกฎหมาย "เขตปกครองตนเองพิเศษ" นั้นมีเรื่องอะไรบางอย่างที่เราต้องการแก้ไข

"ในอาเจห์นั้นมีเรื่องอีกมากมาย" ยูฮาร์ คริสเตนเซ่น กล่าวแก่ มาร์ตติ อะห์ดีซารี" ท่านจำได้ไหมว่า วัฒนธรรม ประเพณีของอาเจห์ ประวัติศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น ฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรียังคงนั่งเฝ้ากับคำว่าวัฒนธรรม ไม่มีใครได้ยื่นมาจากผู้ใดบังคับพูดกับผู้อาวุโสระดับอดีตประธานาธิบดีมาก่อน. ทั้งยูฮาร์ คริสเตนเซ่น และมาร์ตติ อะห์ดีซารี จึงออกไปคุยด้วยกันเป็นการส่วนตัว ในที่สุด ยูฮาร์ คริสเตนเซ่น ต้องอยู่ในคุกหาสน์โคนิกสเท็ดท์ตลอดบ่ายวันนั้น เพื่อร่วมแก้ไขปัญหากับขบวนการอาเจห์เสรี

"หลังจากนั้นเพียงไม่กี่ชั่วโมง จากที่ได้มีการถกกันอย่างยืดเยื้อยาวนานเราก็พบทางออก" ยูฮาร์ คริสเตนเซ่น กล่าวขึ้น "เราตกลงกันว่าเราจะใช้คำว่า "รัฐบาลของตนเอง" (Self Government)" แทนคำว่า "เขตปกครองตนเองพิเศษ". "นั่นเป็นขั้นของการตัดสินใจของพวกเรา" เรารู้สึกว่า คำว่า "รัฐบาลของตนเอง" เป็นจุดที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง คำว่า "เขตปกครองตนเองพิเศษ" กับคำว่า "เอกราช" มาลิต มะห์มูด กล่าวขึ้น และแล้วเส้นทางแห่งการเจรจาเปิดกว้างอีกครั้งหนึ่ง

ขณะที่ ยูฮาร์ คริสเตนเซ่น และมาร์ตติ อะห์ดีซารี พยายามที่จะอธิบายถ้อยคำนั้นกับฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีที่ชั้นบนของคุกหาสน์โคนิกสเท็ดท์ ผู้แทนฝ่ายรัฐบาลอินโดนีเซียซึ่งถอนตัวออกจากที่นั่งประชุมครั้งแรกช่วงกาแพตออนเข้า และเที่ยง และอยู่ในระหว่างการสงวนท่าทีและรอดอยดูเหตุการณ์. "หลังอาหารกลางวัน มาร์ตติ อะห์ดีซารี เขามาแจ้ง

(*) โอแลนด์ (Aland) เขตปกครองตนเองพิเศษโอแลนด์ ประเทศฟินแลนด์ โอแลนด์ เป็นหมู่เกาะในทะเลบอลติก ที่ตั้งอยู่ระหว่างประเทศสวีเดนกับประเทศฟินแลนด์ เดิมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสวีเดน ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 รัสเซียรุกเข้ามาครอบงำประเทศแถบสแกนดิเนเวียทั้งประเทศฟินแลนด์ ระหว่างนั้นรัสเซียจัดให้โอแลนด์ขึ้นอยู่ภายใต้ประเทศ

ฟินแลนด์ เมื่อประเทศแถบสแกนดิเนเวียได้รับเอกราช โอลแลนด์ จึงเรียกร้องให้กลับขึ้นอยู่กับประเทศสวีเดนอย่างเดิม แต่ฟินแลนด์ไม่เห็นด้วยเนื่องจากหมู่เกาะโอลแลนด์มีที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์เกรงว่าจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ในปี 1920 ฟินแลนด์เสนอให้ โอลแลนด์ เป็นเขตปกครองตนเองพิเศษ The Act on the Autonomy of Aland แต่ชาวโอลแลนด์ไม่ยอม เนื่องจากมีประเทศสวีเดนหนุนหลัง ในปี 1921 สันนิบาตชาติ (League of Nations ตั้งขึ้นตามสนธิสัญญาแวร์ซาย ในปี 1920 และสลายตัวในปี 1946) เข้ามาดำเนินการไกล่เกลี่ย ทำให้มีข้อตกลงระหว่างประเทศให้โอลแลนด์เป็นพื้นที่ปลอดทหาร (Demilitarization) เป็นเขตที่เป็นกลาง (Neutralization) ปี 1922 มีการบังคับใช้กฎหมายปกครองตนเอง

โอลแลนด์มีประชากร 27,096 คน เป็นประชากรที่มีสิทธิจริงๆ 68% ที่เหลือเป็นคนฟินแลนด์ 20% สวีเดน 6.3% และต่างชาติอื่นๆ ใช้ภาษาสวีเดนเป็นภาษาราชการ มีสภา และรัฐบาลของโอลแลนด์ที่มีอำนาจออกกฎหมายเอง มีธงชาติ มีพรรคการเมืองท้องถิ่น

ลักษณะการปกครองตนเอง มีสภาโอลแลนด์ เรียกว่า Lagting มีสมาชิก 30 คน อยู่ในวาระ 4 ปี มีพรรคท้องถิ่นเข้ามาแข่งขันไม่ต่ำกว่า 7 พรรค รัฐบาลท้องถิ่น หรือเรียกว่า Landskapsstyrelse มีองค์คณะ 5 - 7 คนที่ได้รับการแต่งตั้งจากสภา หัวหน้าคณะผู้บริหารเรียกว่า Lantrad การบริหารประกอบด้วย 6 กระทรวง ภายใต้การกำกับของสภาโอลแลนด์ ผู้ว่าราชการเป็นจุดเชื่อมสำคัญระหว่างรัฐบาลกลาง และโอลแลนด์ อยู่ในวาระ 6 ปี ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีฟินแลนด์ โดยประธานสภาโอลแลนด์เป็นผู้เสนอชื่อ รับเงินเดือนจากรัฐบาลกลาง แต่ทำงานให้ท้องถิ่นและเป็นคนมาจากท้องถิ่น (ฉันทนา บรรพศิริโชติ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ)

ให้พวกเราว่า เราควรรอสักชั่วโมงหรือสองชั่วโมง ก่อนที่เราจะดำเนินการประชุมเจรจาต่อหลังจากกาแฟเย็น จากนั้นเพียงไม่กี่ชั่วโมง เขาก็เดินมามอบพวกเราว่า "วันนี้คงไม่อาจมีการเดินทางต่อไปได้ คอยดูว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ?" ซอฟยาน ดจาลิล กล่าวถึงเหตุการณ์วันนั้น

ผู้แทนฝ่ายรัฐบาลอินโดนีเซีย สร้างความตะลึงด้วยการเดินออกไปยังรถยนต์ที่รออยู่บริเวณลานจอด และออกเดินทางมุ่งหน้าไปยังสถานเอกอัครราชทูตอินโดนีเซีย ประจำกรุงเฮงซิงกีทันที "เราตัดสินใจที่จะเดินทางกลับกรุงจาการ์แล้ว และคิดว่าเราคิดถูกต้องแล้ว แต่เป็นการรักษามารยาทเพียงไปปรึกษากับท่านเอกอัครราชทูตก่อนที่จะบินกลับกรุงจาการ์เท่านั้นเอง"

"แต่ปรากฏว่า เมื่อเรารายงานยังท่านประธานาธิบดี สุศิโล บัมบัง ยูโทโยโน และรองประธานาธิบดี ยูซุฟ กัลลา ในเย็นวันนั้น ท่านฯ บอกให้เราสงบนิ่งที่และรอดูก่อน เราไม่ควรยกเลิกการประชุมเจรจານี้" ยูซุฟ ดจาลิล เล่า. ก่อนหน้านั้นทัศนคติต่อฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีแล้ว มาร์ตติ อหัดิซารี มีสีหน้าโกรธให้เห็นอย่างชัดเจน แต่เมื่อได้รับทราบความละเอียดอ่อนในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีแล้ว เขาก็ใช้เวลาแก่ฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี จากนั้นเขาก็กลับมีความมั่นใจในหน้าที่การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยอีกครั้งหนึ่ง

"เราได้ใช้เวลาปรับความเข้าใจในกลุ่มของพวกเราละแยะหนึ่ง" ยูซุฟ คริสเตนเซน เช่น กล่าว และให้ความมั่นใจว่าสิ่งเหล่านั้นสามารถแก้ไขได้ เราควรจะเดินทางต่อไปและดำเนินการทุกอย่างตามระเบียบวาระการประชุม หลังจากนั้นเรารู้สึกว่าบรรยากาศผ่อนคลายลง" มาลิก มะห์มูด ย้ำความทรงจำภายหลังต่อมา "แต่หากจะกล่าวแล้ว มาร์ตติ อหัดิซารี เป็นคนฉลาด และเป็นผู้ที่มากด้วยประสบการณ์และมีเหตุผล ในสถานการณ์เช่นนี้เขารับฟังยูซุฟ คริสเตนเซน เพราะยูซุฟ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของเรามากกว่านั่นเอง"

ในตอนหัวค่ำวันนั้น ยูซุฟ คริสเตนเซน ได้ขับรถยนต์ออกจากคฤหาสน์โคนิกสเท็ดท มุ่งหน้าไปยังสถานเอกอัครราชทูตอินโดนีเซีย ในกรุงเฮงซิงกี เพื่อทำความกระจ่างกับคณะผู้แทนเจรจาฝ่ายรัฐบาล และให้ความมั่นใจว่าเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของการจำกัดความของถ้อยคำเท่านั้น ซึ่งมันมีความสำคัญยิ่งต่อการเจรจา "ผมมีรู้สึกว่าการปฏิบัติของ ขบวนการอาเจห์เสรี คงเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ความเจ็บปวด แต่ผมว่าเราไม่ควรประเมิ่นอะไรง่าย ๆ หรือตีค่าต่ำ เราควรรับฟังและพูดคุยกันดีกว่า" ยูซุฟ คริสเตนเซน กล่าว

และยิ่งกว่านั้นความสำคัญที่ยิ่งใหญ่ในการสร้างบรรยากาศที่ดีแก่ฝ่ายขบวนการอา
เจห์เสรี ด้วยการรับฟัง โดยมีได้มีการบันทึกลงนามใดก็แค่เปิดโอกาสให้เขาได้พูดในการเจรจา
บ้าง"

เริ่มต้นอีกครั้งในวันใหม่

วันต่อมา ทั้งสองฝ่ายก็กลับมายังคฤหาสน์โคนิคสเท็ดท์ อีกครั้งหนึ่งภายใต้บรรยากาศ
กดดันที่ผ่อนคลายไปมาก แสงอาทิตย์สาดส่องสู่ห้องฟ้าที่ปลอดโปร่ง กองหิมะที่สมกองหลายๆ
จุดสะท้อนแสงระยิบระยับเป็นประกายแวววับกลางท้องทุ่ง น้ำค้างแข็งปกคลุมต้นโอดแค้ที่ปลูก
เรียงรายล้อมรอบคฤหาสน์ส่งแสงแวววาว. หลังจากที่ได้มีการทักทายตามธรรมเนียมในตอนเช้า
มาร์ตติ อะห์ดีซารี พูดกระตุ้นให้ทุกฝ่ายคำนึงถึงวันข้างหน้า "สิ่งที่ปัญหายุ่งยากเกิดขึ้น มีอาจ
ส่งผลต่อคู่เจรจาหากเรามีเป้าหมายที่เรามีความมุ่งมั่น จดจ่ออย่างสร้างสรรค์ และและด้วยวิธีการ
แบบมืออาชีพ ผมเองคนหนึ่งที่จะพยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถ" มาร์ตติ อะห์ดีซารี ให้
คำมั่น และขณะนี้ฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี เริ่มมีความเข้าใจ และขจัดภาพของคำว่า "เขตปกครอง
ตนเองพิเศษ" ออกจากความคิดและยึดกับคำว่า "รัฐบาลของตนเอง" แทน

การเจรจาในประเด็น พรรคการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำลายที่สุดในรอบนี้ ด้วย
เจตนาารมณ์ของการป้องกันความแตกแยกในประเทศที่ประกอบด้วยเกาะแก่งต่างๆ กว่า 17,000
เกาะ ประเทศอินโดนีเซียจึงกำหนดให้มีพรรคการเมืองในระดับชาติเพียงอย่างเดียว แต่ความ
ยุ่งยากในการที่จะจัดให้มีรัฐบาลปกครองตนเองโดยไม่มีพรรคการเมืองระดับท้องถิ่น ผู้แทนเจรจา
ฝ่ายรัฐบาลอินโดนีเซียเสนอว่า องค์กรมิใช่รัฐบาล หรือ เอ็นจีโอก็สามารถใช้หรือทำการแทนพรรค
การเมืองระดับท้องถิ่นได้ แต่ มาร์ตติ อะห์ดีซารี ยืนยันและสนับสนุนฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีว่า มี
ความจำเป็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และต้องกำหนดในสัญญาข้อตกลง "ประชาชนชาวอา
เจห์ต้องมีหลักประกันในสิทธิที่จะมีการตั้งพรรคการเมือง โดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของ
ประเทศและความละเอียดอ่อน หากพรรคการเมืองระดับท้องถิ่นเริ่มมีการจัดตั้งในอาเจห์ได้แล้ว
จังหวัดอื่นๆ ก็จะทำกันเรียกร้องเอาเยี่ยงบ้าง" มาร์ตติ อะห์ดีซารี กล่าวเตือน. หลายจังหวัดที่เกาะ
ต่างๆ ที่มีกว่าหนึ่งพันเกาะของอินโดนีเซีย ต่างเรียกร้องให้เป็นรูปแบบการบริหารแบบ"สมาพันธ์รัฐ"
เรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น และลดอำนาจจากส่วนกลางลงมากที่สุด

เมื่อมีการพิจารณาในประเด็นเรื่อง "สิทธิมนุษยชน" (Human Right) บรรยากาศใน
การเจรจาเริ่มมีความตึงเครียดขึ้นอีกครั้ง จะให้มีการดำเนินการอย่างไรต่ออาชญากรรมที่ละเมิด
สิทธิมนุษยชน การทรมาน การข่มขืน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เราควรจะขุดคุ้ยออกมาดำเนินการ
หรือหากจะเป็นการดีหรือไม่หากเราฝังกลบมันไปกับอดีต ?

มาร์ตติ อะห์ดีซารี กล่าวว่า เมื่อเราจะจัดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแล้ว เรื่องใน
อดีตที่ผ่านมาเป็นเรื่องที่ยุ่งยากที่สุด สิ่งที่สำคัญที่สุดนั้นควรที่จะไม่หยิบยกมาอีก แนวทางที่จะนำสู่
สันติภาพจะถูกกีดกันทันที. ผู้แทนฝ่ายรัฐบาลพยายามที่จะปกป้องตนในอันที่จะพูดในประเด็น
"สิทธิมนุษยชน" ซึ่งจะถูกกล่าวหาว่ามีการละเมิดในความขัดแย้งทุกเรื่อง แม้ในการปฏิบัติการของ
หน่วยทหารที่เคร่งครัดในระเบียบที่สุด หากมีการกระทำต่ออีกฝ่ายแล้ว ก็จะถูกกล่าวหาว่ามีการ
ละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังเช่นเหตุการณ์ที่เกิดกับกองทัพสหรัฐฯ ในอิรัก

เมื่อบรรยากาศเริ่มจะตึงเครียด มาร์ตติ อะห์ดีซารี ก็เสนอว่า ให้รัฐบาลได้ให้ความ
มั่นใจว่า อย่างน้อยที่สุดการทำความผิดด้วยการละเมิด"สิทธิมนุษยชนจะต้องไม่เกิดขึ้นในอา
เจห์อีก เพราะมันจะเป็นสิ่งที่น่าละอายและเป็นที่ยึดเหนี่ยวที่สุดในหมู่ประชาชน หากมีอาชญา
กรรมที่ละเมิดศีลธรรมยังคงเกิดขึ้นในอาเจห์ เช่นอดีต". ผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ได้อธิบายถึงการจะ
จัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้น ที่เรียกว่า "คณะกรรมการสมานฉันท์และตรวจสอบข้อเท็จจริง (Truth and
Reconciliation Commission) และ "ศาลสิทธิมนุษยชน(Court for Human Rights)" ที่จะจัดตั้ง
ขึ้นมาเพื่อดูแลทั้งในด้านความยุติธรรม ในอินโดนีเซียในอดีตเร็วๆ นี้ และต่ออาชญากรรมต่อสิทธิ
มนุษยชนทั่วไป

"แต่หากมีการขุดคุ้ยการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอดีตแล้วก็เหมือนเป็นการ "เปิดหีบแพนดอรา (Pandora's Box) (*) นั่นเอง" ซอฟยานเต็อน "และก็หมายรวมถึงอาชญากรรมที่กระทำโดยสมาชิกขบวนการอาเจห์เสรี ก็จะมีการดำเนินการด้วยใช่ไหม ?

บรรยากาศยิ่งทวีความตึงเครียดเมื่อผู้แทนเจรจาฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรี นายนอร์ดิน อับดุลเราะมาน (Nurdin Abdul Rahman) เรียกร้องให้มีการดำเนินการต่อผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรนำขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เพราะเรารู้ดีว่าเขากำลังพูดถึงอะไร? "ผมเองเคยถูกจับกุมขณะเมื่อผมเดินจากประเทศอังกฤษเพื่อเดินทางกลับบ้านที่อาเจห์ ผมเริ่มพูดถึงความยุติธรรมที่นั่น ตำรวจพยายามบังคับให้ผมสารภาพว่าผมเป็นสมาชิกของขบวนการอาเจห์เสรี และกล่าวหาว่าผมเป็นคนหนึ่งที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลของขบวนการฯ ทั้งที่ขณะนั้นผมยังไม่ได้ดำเนินการอะไรกับการเคลื่อนไหว ผมถูกรุขมาอย่างเลวร้ายมาก ถูกใช้ไฟฟ้าช็อต พวกเขาจุดไฟลนผิวหนัง ดึงเล็บผม กรีดลำตัวผม ผมต้องทนทุกข์ทรมานในคุกนานถึง 12 ปี หลังจากนั้นผมจึงเข้าร่วมกับขบวนการอาเจห์เสรี" นายนอร์ดิน อับดุลเราะมาน ให้สัมภาษณ์ภายหลัง

(*) เปิดหีบแพนดอรา (Pandora's Box) เป็นเทวนิยายกรีกที่ นางแพนดอราไปเปิดหีบปล่อยให้ความชั่วร้ายทั้งหลายแพร่ไปในมวลมนุษย์ (ความชั่วร้าย ความเจ็บป่วย โรคต่างๆ และความยุ่งยากนานาประการ) หมายถึงสิ่งที่หากเกิดขึ้นมาแล้วก็จะก่อปัญหาอย่างใหญ่หลวงตามมา

พร้อมทั้งเลขาธิการฯ ให้เห็นรอยบาดแผลเป็นที่ยังปรากฏอยู่ "เรื่องนี้ เราจะต้องมีการดำเนินการก่อนที่เราจะเดินหน้า เป็นไปไม่ได้ที่จะดำเนินการอะไรต่อไป เมื่อทั้งพ่อและแม่ยังถูกรุขมา" นอร์ดูลี กล่าวสนับสนุน นายนอร์ดิน อับดุลเราะมาน

แต่ มาร์ตติ อะห์ดีซารี กล่าวหาว่า หากเขาจะเริ่มต้นด้วยการพูดจาเรื่องราวในอดีตขึ้นบนโต๊ะเจรจาเพื่อแสวงหาสันติภาพแล้ว ข้อตกลงสันติภาพย่อมจะเกิดขึ้นไม่ได้แน่นอน ปัญหาเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นก็ไม่ได้ดีอย่างแน่นอน เราไม่ควรนำมาเกี่ยวโยงกับแผนการที่เรา กำลังจะเดินหน้าอยู่ ขอให้เป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายจะได้มีการดำเนินการภายหลัง

"ดูตัวอย่างในแอฟริกาใต้ซิ" มาร์ตติ อะห์ดีซารีชี้ "ผมไม่เคยเห็นผู้ใดผู้ที่ไม่เคยมีร่องรอยของความปวดร้าวมากไปกว่า เนลสัน เมนเดลลา (Nelson Mandela)"(*) ในอนาคตข้างหน้าบางที่อาเจห์มีความจำเป็นต้องมี "คณะกรรมการสมานฉันท์และตรวจสอบข้อเท็จจริง (Truth and Reconciliation Commission) แต่ผมขอรับรองว่าอย่าได้พูดว่าคุณไม่สามารถจะมีการเจรจาต่อไปก่อนที่เรื่องราวเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขก่อน". หลังจาก มาร์ตติ อะห์ดีซารี ได้ให้คำแนะนำเป็นการเตือนสติ การถกในเรื่องที่เกี่ยวกับวิธีการรายละเอียดของ กฎหมายเลือกตั้ง และการนิรโทษกรรมนักโทษทางการเมือง

(*) เนลสัน โรลิวาล่าห์ลา มันเดลลา (Nelson Mandela) ประธานาธิบดีคนที่ 11 แห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ดำรงตำแหน่งระหว่าง 27 เมษายน พ.ศ. 2537 - 14 มิถุนายน พ.ศ. 2542 สังกัดพรรค African National Congress เกิดเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2461 อายุ 90 ปี เป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้คนแรก ที่ได้รับเลือกตั้งตามกระบวนการทางประชาธิปไตย

ก่อนหน้านี้เป็นนักเคลื่อนไหวคนสำคัญเพื่อต่อต้านนโยบายแบ่งแยกสีผิวออกจากกัน ในแอฟริกาใต้ จากที่แรกเริ่มเป็นผู้เคลื่อนไหวในทางสันติ ได้กลายมาเป็นผู้นำกลุ่มกองกำลังติดอาวุธ และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อต้านใต้ดินโดยใช้อาวุธ เช่นการก่อวินาศกรรม ในช่วงเวลาดังกล่าว (ต่อ)ผู้นำต่างชาติที่นิยมนโยบายแยกคนต่างผิวออกจากกัน ในแอฟริกาใต้ เช่นมากาเรท แทตเชอร์ และโรนัลด์ เรแกน ได้ประนามกิจกรรมเหล่านี้ว่าเป็นการก่อการร้าย

เนลสันเป็นที่รู้จักในฐานะนักต่อต้านนโยบายแบ่งแยกสีผิวออกจากกัน เขาถูกจำคุกเป็นเวลาทั้งสิ้น 27 ปี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นการถูกคุมขังในห้องขังเล็กๆ บนเกาะโรบเบน การถูกคุมขังนี้ได้กลายมาเป็นกรณีตัวอย่างของความอยุติธรรมของนโยบายแยกคนต่างผิวที่ถูกกล่าวถึงไปทั่ว เมื่อเขาได้รับการปล่อยตัวในปี พ.ศ. 2537 นโยบายประสานมิตรที่เนลสันได้นำมาใช้ทำให้แอฟริกาใต้ก้าวเข้าสู่ยุคใหม่แห่งประชาธิปไตย ซึ่งนับเป็นความสำเร็จครั้งใหญ่ที่ชาวแอฟริกาใต้ส่วนใหญ่เชื่อว่า ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่ได้อิทธิพลจากเนลสัน ขณะนี้เนลสันมีอายุกว่า 90 ปีแล้ว แต่ก็ยังมีบุคคลทางการเมืองบางคนยังยกย่องเขาในฐานะรัฐบุรุษอาวุโส

มอบหมายการบ้าน

ทุกฝ่ายต่างได้รับบัญชีหัวข้อที่ต้องไปทำการบ้านอย่างยืดยาว ฝ่ายรัฐบาลต้องไปทำรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วย"เขตปกครองตนเองพิเศษ" และในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง แนวทางการแบ่งสรรงบประมาณหรือเงินอุดหนุนระหว่างจังหวัดอาแจห์กับรัฐบาลกลาง และการสังเกตการณ์ติดตามการดำเนินการ และตัวเลขงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้จริง ยิ่งกว่านั้น มาร์ตติ อะห์ติซารี ต้องการตัวเลขและให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับตัวเลขจำนวนทหาร, ตำรวจปราบจลาจล, ตลอดจนแผนงานเกี่ยวกับหน่วยหรือกลุ่มกองกำลังพลเรือนกึ่งทหาร, อาสาสมัคร, ตลอดจนกองกำลังพลเรือนอื่นๆ ที่จะต้องถอนตัวหรือสลายกำลังออกไป

ฝ่ายขบวนการอาแจห์เสรีรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายตน จะไปพิจารณาถึงจุดรายละเอียดของปัญหาในด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับ"เขตปกครองตนเองพิเศษ" เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลสู่การพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป ส่วนหน้าที่ของผู้ใกล้เคียงเอง คือการพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของ กลุ่มสหภาพยุโรป(EU) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASIAN)ในฐานะผู้สังเกตการณ์การแก้ไขปัญหา

มาร์ตติ อะห์ติซารี ย้ำให้คู่เจรจาย่างงานเสนอต่อ"สำนักงานความริเริ่มเพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติ (The Crisis Management Initiatives : CMI) ทั้งนี้เกี่ยวกับข่าวลือต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่าได้นำมาเป็นเหตุหรือข้ออ้างใด และขอร้องให้ทุกฝ่ายกำชับให้ยึดถือในเรื่องที่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ตามข้อตกลง. คณะผู้แทนการเจรจาทุกคนต่างได้กล่าวอำลาต่อกันด้วยความรู้สึกขบขัน และกล่าวแสดงความขอบคุณในความสำเร็จของการเจรจาต่อกัน

แต่สถานการณ์ในอาแจห์กลับทวีความรุนแรง มีรายงานจากพื้นที่ว่ากองกำลังกองทัพอินโดนีเซีย(*) ได้เสริมกำลังเข้าปฏิบัติการ มีการละเมิดข้อตกลง จากสถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างความยุ่งยากแก่คู่เจรจาทั้งสองฝ่าย และมีความยุ่งยากกว่าที่ผ่านมา ขณะที่ฝ่ายขบวนการอาแจห์เสรี เองก็ได้แจ้งถึงหลักประกันความมั่นใจแก่ประชาชนชาวอาแจห์ว่า กำลังดำเนินการสู่

กระบวนการเจรจาเพื่อแสวงหาสันติภาพ แต่ยังไม่มีความชัดเจนอะไรที่จะแสดงให้เห็นว่าอาเจห์กำลังคืนสู่สันติภาพแล้ว. สถานการณ์ดังกล่าวยังสร้างความยุ่งยากแก่ฝ่ายรัฐบาลเช่นกัน ผู้นำกองกำลังทหารผู้ไม่มีจิตใจใฝ่การเจรจาเพื่อแสวงหาสันติภาพ และฝึกฝไ้แต่ในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งมากกว่า แน่นอนที่สุด ความเชื่อถือในตำแหน่งของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียกำลังถูกท้าทายแล้ว

(* กองทัพอินโดนีเซีย นับตั้งแต่ประธานาธิบดีซูฮาร์โต ขึ้นครองอำนาจ กองทัพอินโดนีเซียเข้าแทรกแซงการเมือง เศรษฐกิจของประเทศ กองทัพได้รับงบประมาณประมาณ 30% ของงบประมาณทั้งประเทศ นอกจากนั้นกองทัพเข้ามาจัดการในภาคธุรกิจทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

ขณะเดียวกันกองทัพเข้าได้มาแทรกแซงด้านธุรกิจการค้าและกิจการป่าไม้ ตลอดจนจนการเข้ามาพัวพันกับธุรกิจของเถื่อน และยาเสพติด การปล่อยให้กองทัพดำเนินการใดโดยไม่มีข้อจำกัด ทำให้กองทัพเข้าจัดการ มีอำนาจทางการเมือง การบริหารการปฏิบัติการในสถานการณ์ความไม่สงบในอาเจห์ และการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอย่างมากมายในอาเจห์เป็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์แก่กองทัพได้อย่างดียิ่ง

ก่อนหน้าการประชุมเจรจาในรอบที่สอง มาร์ตติ อะห์ดีซารี ได้เชิญสมาชิกใหม่เข้าร่วมทีม - จาค็อก อ็อกซานัน (Jaakko Oksanen) ผู้บัญชาการทหารจังหวัด ฟินิซแลปแลนด์ (Commander of the military province of Finnish Lapland) ซึ่งมาร์ตติ อะห์ดีซารี รู้จักกับ จาค็อก อ็อกซานัน เป็นอย่างดีเมื่อ ปี 2003 (พ.ศ.2546) ในฤดูใบไม้ร่วง ขณะมีภารกิจปฏิบัติงานในกองกำลังแห่งสหประชาชาติ ในการสอบสวนการยิงโจมตีทำลายสำนักงานองค์การสหประชาชาติในอิรัก. มาร์ตติ อะห์ดีซารี ได้ขอให้จาค็อก อ็อกซานัน ร่างแผนสังเกตการณ์ความเป็นไปได้ในการเจรจาแสวงหาสันติภาพ ภาระหน้าที่และมีหลักการประการใด แม้ว่าจาค็อก อ็อกซานัน ไม่ทราบในรายละเอียด แต่เขาสามารถเป็นศูนย์กลางในการปรับใช้แผนปฏิบัติการสังเกตการณ์

จาค็อก อ็อกซานัน มีประสบการณ์ในการทำงานในการทำงานหลายปี ในฐานะผู้เฝ้าตรวจสอบและสังเกตการณ์ในกระบวนการสันติภาพในตะวันออกกลาง, ไชไน, เบรุต, โกลาน, ตลอดจนในเยรูซาเล็ม. "มาร์ตติ อะห์ดีซารี ชักชวนผมเข้ามาทำงานในกลุ่มเจรจาสันติภาพในฐานะที่ปรึกษาทางทหาร ผมจึงได้รู้ข้อค้นพบเพิ่มเติมเอกสารเก่าๆ และเริ่มวางแผนเกี่ยวกับการปลดอาวุธ แผนการถอนทหารและวิธีการเฝ้าตรวจสอบและสังเกตการณ์

หลักการพื้นฐานในการเฝ้าตรวจสอบและสังเกตการณ์ในอาเจห์ได้ถูกร่างเสร็จเรียบร้อยในคราวการเจรจารอบสองแล้ว และจาค็อก อ็อกซานัน ได้นำเสนอแก่คณะผู้แทนเจรจาฝ่ายรัฐบาลบางท่านแล้ว โดยมีพลตรี ซียารีฟุดดีน ทิปเป้ (Major - General Syarifuddin Tippe) ผู้บัญชาการสถาบันการศึกษาทหาร อดีตผู้บัญชาการทหารจังหวัดอาเจห์. ทศนะของ พลตรี ซียารีฟุดดีน ทิปเป้ มีความชัดเจนนับตั้งแต่แรก คือ อินโดนีเซียไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้ชาวต่างชาติเข้ามาช่วยเหลือ ในฐานะผู้เฝ้าตรวจสอบและสังเกตการณ์ในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพแต่ควรเป็นเรื่องที่เราดูแลกันเองได้ "ผมได้แจ้งให้เขาทราบว่า อย่างไรก็ตาม จากการที่ผมมีประสบการณ์

ผมเห็นว่ามีควมจำเป็นในระยะแรกเริ่มในการปฏิบัติกร" และในที่สุดเขากล่าวว่า "ก็ได้
อินโดนีเซียพร้อมที่จะรับความช่วยเหลือจากภายนอก"

จาร์โก อ็อกซาเนน คาดว่าพลตรี ซียาริฟูดดิน ทิปเป้ ได้แสดงทัศนคติของกองทัพ
ทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการมากกว่าเป็นทัศนะของรัฐบาลอินโดนีเซีย ดังที่ได้ทราบจาก
ประสบการณ์เบื้องต้น หากมีสิ่งใดที่เป็นคุณประโยชน์แก่กองทัพโดยเฉพาะในกระบวนการสร้าง
สันติภาพ

5. ทำไมข้อตกลงยุติความเป็นปรปักษ์ล้มเหลว

วันที่ มาร์ตติ อะห์ดิซารี ตัดสินใจรับหน้าที่มาเป็นผู้ไกลเกลี่ยในการประชุม
เจรจาเพื่อแสวงหาสันติภาพในอาละห์ จึงเป็นหน้าที่ของเขาที่จะต้องเรียนรู้และศึกษาทำความเข้าใจ
ประสพการณ์การเจรจาก่อนหน้านั้น ซึ่งศูนย์ฮังกรี ดูนองค์ (The Henry Dunant Center
(HDC) (*3) ต้องประสพความล้มเหลว มีอุปสรรคอะไรบ้างที่เป็นตัวขัดขวางและต้องหลีกเลี่ยง

บันทึกในรายงานสองฉบับ ซึ่งรายงานระหว่างปี มีรายละเอียดการประชุมและการ
ปฏิบัติงาน เหตุการณ์ต่างๆ ระหว่างปี ค.ศ.1999 - 2003 (พ.ศ.2542 - 2548)

ฉบับแรก เป็นรายงานศูนย์ East- West Center กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกาที่
อธิบายถึงเหตุที่ทำให้กระบวนการเสริมสร้างสันติภาพล้มเหลว

ฉบับที่สอง เป็นรายงานของ The Central Conclusions of Edward Aspinall, Harold Crouch and
Konrad Huber's report

รายงานทั้งสองฉบับเป็นรายงานที่มีความสำคัญต่อการทำงานของมาร์ตติ อะห์ดิ
ซารี เป็นอย่างยิ่ง. ผลจากการทำวิจัยพบว่า การเจรจาล้มเหลวและชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการ
แก้ไขแก่นกลางของปัญหาซึ่งมีรากฐานที่สำคัญ คือ อาละห์ในอนาคตควรจะให้ป็น"เอกราช" หรือ

เป็น"เขตปกครองตนเองพิเศษ" ขบวนการอาละเฮอร์เสรีจะล้มเลิกเป้าหมายของการประกาศแยกตัวเป็นเอกราช และรัฐบาลจะยอมให้แยก หรือไม่ยอมรับ

(*)**ศูนย์ อองรี ดูนังต์ The Henry Dunant Center** เป็นศูนย์องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ตั้งให้เป็นเกียรติแก่นายฌอง อองรี ดูนังต์ (Jean Henri Dunant) นักธุรกิจและนักเคลื่อนไหวทางสังคมชาวสวิส ผู้ริเริ่มก่อตั้ง สภากาชาดสากล IC(International Committee of the Red Cross : RC) ดูนังต์เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2371 เกิดที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ครอบครัวดูนังต์ เป็นนักธุรกิจที่เคร่งศาสนาและรักการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ดูนังต์จึงอุทิศตนเพื่อสังคมมาตั้งแต่เด็ก ในระหว่างทำงานธนาคาร เขาถูกส่งไปดูงานต่างประเทศ และได้ผ่านไปที่สมรภูมิล้อมเฟรีโน (Battle of Solferino) ประเทศอิตาลี ซึ่งเขาได้เห็นทหารบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก จากนั้นจึงกลับไปเขียนหนังสือชีวิต A memory of Solferino ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1860 (พ.ศ.2403) บรรยายถึงสภาพหลังสงคราม ผลของสงครามและสภาพโกลาหล วนวายภายหลังจากนั้นและเสนอความเห็นว่าการมีองค์กรกลางที่คอยให้ความช่วยเหลือทหารที่บาดเจ็บในการทำสงคราม เพื่อผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อดูแลทหารและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บในสงคราม ภายหลังจากดูนังต์เสียชีวิตจึงได้มีการจัดตั้ง "คณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อบรรเทาทุกข์ทหารบาดเจ็บ" (International Committee for the Relief of Wounded Combatants) เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2406

ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น "สภากาชาดสากล" (International Committee of the Red Cross) และเจริญเป็นปีกแผ่นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ สัญลักษณ์ของกาชาดคือเครื่องหมายกากบาทแดง ซึ่งเป็นการให้เกียรติประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในฐานะที่เป็นต้นกำเนิดกาชาด ต่อมาได้ถือเอา วันที่ 8 พฤษภาคมของทุกปี ซึ่งตรงกับวันเกิดของอองรี ดูนังต์ เป็น "วันระลึกกาชาดสากล"

ศูนย์อองรี ดูนังต์ เป็นองค์กรอิสระที่ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ยาก เพื่อเหตุผลทางมนุษยธรรมเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ และอายุ

ในขณะที่เดียวกัน ฝ่ายรัฐบาลจะเสนอแนวทางแก้ขบวนการอาละเฮอร์เสรี ให้มีทางออกทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย มากกว่าการสู้รบต่อกรกัน มีการเสนอที่เป็นจริงในทางปฏิบัติได้หรือไม่ ?

สาเหตุจากสถานการณ์สฤงอม หลังจากการสิ้นสุดอำนาจของประธานาธิบดีซูฮาร์โต ในปี 1998 (พ.ศ. 2541) ประชาชนชาวอินโดนีเซียต่างมีอารมณ์ปรารถนาใฝ่หาสันติภาพ แต่กองทัพยังคงมีท่าทีแข็งกร้าวและมีอิทธิพลทางการเมือง และภายในกองทัพเองได้เกิดการยื้อแย่งอำนาจระหว่างทหารประชาธิปไตย หรือที่เรียกสายพิราบ กับทหารเผด็จการหรือสายเหยี่ยวในการแก้ไขปัญหาอาละเฮอร์ จึงทำให้เกิดปัญหา ไม่ว่าจะป็นท่าที นโยบายที่แข็งกร้าว ไม่ยอมประนีประนอมจากกรุงจาการ์ต้า หรือการที่กองทัพได้เข้ามามีส่วนรวมในการเจรจา ซึ่งไม่มีทางที่จะทำให้การปฏิบัติด้วยสันติวิธี กองทัพอินโดนีเซียมีความมุ่งหมายอย่างเจาะจงที่จะขจัดกระบวนการนี้

ความพยายามทั้งหมดในกระบวนการ จึงไม่อาจที่นำมาซึ่งความสำเร็จด้วยร่วมมือจากกองทัพ ซึ่งมีการต่อต้านกระบวนการแสวงหาสันติภาพ เนื่องจากผลดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่อาจทำให้กระทบต่ออำนาจและการแสวงหาผลประโยชน์จากสถานการณ์

คนกลางต้องเป็นผู้ที่มีบารมีเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้

ผู้ทำการวิจัยสรุปว่า ข้อตกลงเพื่อสันติภาพนั้นไม่อาจนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งต้องมีบุคคลที่สามที่ทำหน้าที่เป็นคนกลาง ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีบารมี มีความน่าเชื่อถือ มีเกียรติ ศักดิ์ศรีเหนือกว่าคู่เจรจาทั้งสองฝ่าย การเจรจาเกิดขึ้นโดยองค์กรพัฒนาเอกชน (Non - Government Organization : NGOs) อย่าง ศูนย์อองรี ดูนังต์ (The Henry Dunant Center

(HDC) ซึ่งไม่มีเครดิตความเชื่อถือพอที่จะทำให้คู่เจรจาอมจำนนบางสิ่งบางอย่างที่เป็นข้อปลีกย่อยในการเจรจาทำความตกลง

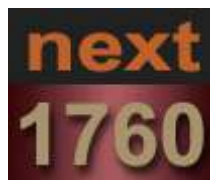
ในเบื้องต้น องค์การศูนย์อ็องรี ดูน้องค์ ก็ได้กำหนดภารกิจในฐานะเป็นคนกลาง เป็นการรับผิดชอบที่กว้างขวางเกินไป และรวบอำนาจรวมศูนย์เพียงผู้เดียว ไม่ว่าจะเป็นภารกิจในฐานะผู้อำนวยการความสะอาด ภารกิจในฐานะผู้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยการเจรจา และภารกิจในฐานะที่จะเป็นผู้นำผลการตกลงในการเจรจาสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ ทั้งยังไม่มีกระบวนการที่ได้รับการสนับสนุนนานาชาติ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ที่จะมีส่วนในการกดดันให้เกิดผลความสำเร็จ

โดยพื้นฐานของทุกๆ ประการแล้ว ความเชื่อถือของบุคคลมิใช่จะทำให้ทำหน้าที่ให้การเจรจาด้วยการเผชิญหน้ากัน แต่จะทำหน้าที่ในการกำกับในฐานะคนเป็นกลางนั่นเอง

การเจรจาครั้งล่าสุดประมาณ 3 ปีที่แล้ว และล้มเหลวในปี 2003 (พ.ศ. 2546) ความเชื่อถือในระหว่างคู่เจรจาทั้งสองฝ่ายได้สิ้นสุดลงและรายละเอียดในข้อตกลงก็ไม่มีผลใดใดทั้งสิ้น. ยิ่งกว่านั้น ความเลวร้ายทั้งปวงที่เกิดจากความล้มเหลวในการเจรจา นำมาซึ่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างใหญ่หลวงในอาเจห์ กองทัพได้ทุ่มกำลังลงพื้นที่อาเจห์ ประกาศเป็นเขตการปฏิบัติการทางทหารเต็มพื้นที่ (Daerah Operasi Mititer : DOM) มีปฏิบัติการทางทหารตลอดเวลา มีการทุ่มกำลังพลจำนวนกว่า 35,000 คน ทำการปฏิบัติการไล่ล่าจับกุมขบวนการอาเจห์เสรี และพลเรือนผู้ตกเป็นเหยื่อของการสงสัยว่าเป็นสมาชิก หรือแนวร่วมผู้สนับสนุนขบวนการอาเจห์เสรีอย่างไม่มี ความปราณี ประชาชนถูกจับโดยพลการ มีการรีดขูดด้วยการบังคับและทรมานอย่างโหดเหี้ยม การตัดสินโดยวิธีการรวบรัด และมีข่าวคนสูญหายไม่เว้นแต่ละวัน

เพียง 1 ปีต่อมา กองทัพได้แถลงผลงานว่า ได้สังหารนักขบวนการอาเจห์เสรีได้กว่า 2,000 คน และจับกุมได้กว่า 2,100 คน แต่ก็มีเสียงจากฝ่ายขบวนการอาเจห์เสรีว่า ผู้ที่ถูกสังหารเป็นพลเรือนประชาชนผู้บริสุทธิ์ ชาวชนบท ชาวบ้านผู้ที่กำลังทำงานในท้องไร่ท้องนา แม่บ้าน เด็กวัยรุ่นที่ชอบการผลญภัยท้องไฟร์ ตลอดจนผู้เฒ่าสูงอายุ แต่ในสายตาของทหารแล้ว บุคคลเหล่านี้เคลื่อนไหวในท้องไร่ท้องนาที่ต้องสงสัย และเป็นความชอบธรรมที่ผู้คนเหล่านั้นต้องประสบ. ในปี 2003 (พ.ศ. 2546) ประมาณการว่ามีพลเรือนประมาณ 100,000 คนถูกบีบให้อพยพออกจากหมู่บ้านตนเอง เนื่องจากเป็นพื้นที่ปฏิบัติการสู้รบ

นี่เป็นเพราะความล้มเหลวในการเจรจาที่มีแต่จะสร้างความตื่นตระหนกยิ่ง ความเสียหายที่มีอาจประเมินได้

[สารบัญเนื้อหา 7](#) | [สารบัญเนื้อหา 8](#)
e-mail : midnightuniv@gmail.com

หากประสบปัญหาการส่ง e-mail ถึงมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนจากเดิม
midnightuniv@hotmail.com

สมเกียรติ ตั้งนโม และคณาจารย์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน
(บรรณาธิการเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน)
หากสมาชิก ผู้สนใจ และองค์กรใด ประสงค์จะสนับสนุนการเผยแพร่ความรู้เพื่อเป็นวิทยาทานแก่ชุมชน
และสังคมไทยสามารถให้การสนับสนุนได้ที่บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ในนาม สมเกียรติ ตั้งนโม
หมายเลขบัญชี 521-1-88895-2 ธนาคารกรุงไทยฯ สำนักงานถนนสุขุมวิท อ.เมือง จ.เชียงใหม่
หรือติดต่อมาที่ midnightuniv@yahoo.com หรือ midnight2545@yahoo.com